

Askerlerin zat işlerine taallük eden dâvalarından, 5434 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin (ç) fıkrasında bahsedilen çeşitli ödemelerden mütevellit dâvaların rüyet yetkisinin tefsirine mahal olmadığına dair

(Resmî Gazete ile ilânı : 17 . II . 1953 - Sayı : 8337)

No.
1826

Askerlerin zat işlerine taallük eden dâvalarından, 5434 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin (ç) fıkrasında bahsedilen çeşitli ödemelerden mütevellit dâvaların rüyet yetkisinin, sarıh bulunan kanunî hükümler karşısında, tefsirine mahal olmadığına dair Geçici Komisyonce hazırlanan aşağıdaki rapor, Umumi Heyetin 6 Şubat 1953 tarihli Birleşiminde kabul edilmiştir (Cilt: 17 - Sayfa: 48 ve Cilt: 18 - Sayfa: 431 ve Cilt: 20 - Sayfa: 137).

6 Şubat 1953

Yüksek Reisliğe

Askerlerin zat işlerine taallük eden dâvalarından, 5434 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin (ç) fıkrasında bahsedilen çeşitli ödemelerden mütevellit dâvaların rüyet yetkisinin yorum yoluyla halledilmesi hakkındaki Maliye Bakanlığının 17 . VIII . 1951 ve 25 . XII . 1951 gün ve 113607/405/10440 ve 115607-165/15458 sayılı ve Milli Savunma Bakanlığının 26 . X . 1951 tarih ve 16/1254 sayılı yazılarının suretleri ile Emekli Sandığı Kanunu gereğince mâlûliyet halinin tâyinine esas hükümlerin halli merciinin Danıştay vçya askerî şahıslar hakkında Askerî Yargıtayın vazifesi dâhilinde olup olmadığının tefsiri Bakanlar Kurulu kararına uyularak Başbakanlığın 2 . VII . 1952 gün ve 77/1974 sayılı tezkeresiyle talep edilmiş ve Yüksek Meclisin 12 . XI . 1952 toplantısında keyfiyetin Geçici Komisyonda tetkikına karar verilmiş bulunulmakla, teşkil edilen komisyonumuzca ilgili Hükümet temsilcileri huzurunda keyfiyet incelendi :

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 8 nci maddesi; Sandık Yönetim Kurulunun vazifelerini ve (ç) fıkrasıyla de bu vazifelerden (Aylık, toptan ödeme, keseneklerin geri verilmesi, harb mâlûliyeti zammı, ikramiye gibi bu kanun gereğince yapılacak çeşitli ödemelere ilişik olarak Genel Müdürlükçe hazırlanacak tahakkuk ve aylık bağlama kâğıtlarını ve bağlamalarda bu kanun gereğince yapılacak düzeltme, kaldırma, azaltmalarla bu kanunun 77 nci maddesinin (a) ve (b) fıkralarında yazılı haller için Genel Müdürlükçe yapılacak teklifleri inceliyerek karara bağlamak) işlerini tatat etmekle mâlûliyet halinde dahi incelenecek hususları Sandık Yönetim Kurulu vazifelerinden saymıştır

Aynı Kanunun 9 neu maddesi ise 8 nci maddenin (ç) fıkrasındaki hususata karşı gerek Maliye Bakanlığının ve gerek itiraz eden şahısların itirazlarının kabul edilmemesi halinde: Danıştaya dâva açmak hakkını açıkça kabul eylemiştir.

3410 sayılı Kanun; askerlerin zat işlerine taallük eden dâvaların tetkik ve muhakeme usulü hakkındaki kaideleri hüküm altına almış ise de; 5434 sayılı Kanun askerî şahısların tekaütlük işlerini de sinesine almış ve 7 nci maddesinde teşkil edilen Sandık Sağlık Kuruluna (a) fıkrası ile Millî Savunma Bakanlığınca, ordu kadrosundan tâyin olunacak bir uzman subay hekimî almak suretiyle Sandık Kurulunu teşkil etmekte, askerî şahısların muayenelerinde askerî mütalâa ve mülâhazaların gözönüne alınması maksadını gütmüştür.

5434 sayılı Kanun; 40 nci maddesi (ç) fıkrası ile asteğmenden mareşal ve büyük amirale kadar ve gedikli unvanı altındaki her dereceyi tadat etmek suretiyle askerî rütbe ve dereceleri tasrih ve 44 ncü maddede mâlûllük ve 55 nci maddede vazife mâlûllüğü ve 64 ncü maddede harb mâlûllüğü şekil ve nispetlerini tâyin ve tesbit eylemek suretiyle Emekli Sandığı Kanununun askerî şahıslara da raci olmak şartıyla tatbikını kül olarak kabul eylemiştir.

Askerî şahıslara da tatbikı zaruri olan bu kanunun 9 neu maddesindeki itiraz şekil, zaman ve mercilerinden askerî şahısları istisna eden bir hüküm bulunmadığına göre; Emekli Sandığı Kanununun tatbikından mütevellit itirazların ademıkabulü halinde zarar görenin asker olmasından bahsile 3410 sayılı Kanunu ileri sürerek Askerî Yargıtayda dâva açmak hakkını tanımak 5434 sayılı Kanunun 9 neu maddesindeki mutlak hükümler hilâfına askerî şahıslar için kanunda bulunmayan istisnai bir hakkı tanımak gibi kanunsuzluk yaratır.

Netice : 5434 sayılı Kanunun 9 neu maddesi; (Emeklilik hakkındaki itirazların merci, şekil ve zamanını tâyin ve muhalif kararlara karşı zarar gördüklerini iddia eden bilûnum şahısların Danıştaya dâva açmak hakkını açıkça tasrih etmiş ve askerî şahısları istisna eden bir hüküm kabul etmemiş olmakla Emekli Sandığı Kanunu gereğince mâlûliyet halinin tâyinine esas olan hükümlerin de halli merciinin Devlet Şûrası bulunduğu ve bu sebeplerden açık bulunan kanuni hükümler karşısında tefsire mahal olmadığına mevudun ittifakiyle karar verildi.

Pasaport Kanununun 35 nci maddesinin tefsirine mahal olmadığı hakkında

(*Resmî Gazete ile ilâm : 17 . II . 1953 - Sayı : 8337*)

No.
1827

Pasaport Kanununun 35 nci maddesinin, kanun vâzının maksadı aşıkâr olan tedvini karşısında, tefsirine mahal olmadığı hakkında Geçici Komisyonca hazırlanan aşağıdaki rapor, Umumi Heyetin 6 Şubat 1953 tarihli Birleşiminde kabul olunmuştur. (*Cilt : 17 - Sayfa : 48 ve Cilt : 18 - Sayfa : 431 ve Cilt : 20 - Sayfa : 142*).

6 Şubat 1953

Yüksek Reisliğe

Ankara Milletvekili Dr. Talât Vasfi Öz'ün, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunduğu teklif ile; (5682 sayılı Pasaport Kanununun 33, 34 ve 35 nci maddelere mümas hallerde ve adli tatbikatta yekdiğerine mütebayın karar ve içtihatlar belirmekte olduğundan adı geçen kanunun 35 nci maddesi metnindeki (Bile) kelimesinin; pasaportla veya vesika ile Bakanlar Kurulunca tâyin edilen mahaller haricinden geçilmesinin ceza tehdidi altında bulunduğunu bildiren bir tâbir olduğundan bu maddenin munhasıran pasaport veya vesikaları bulunduğu halde Bakanlar Kurulunca tâyin edilen mahallerden başka yerlerden geçenlere şâmil olup; pasaport veya vesikası olmaksızın yurda girenler veya çıkanlar hakkında, ister Bakanlar Kurulunca tâyin edilen yerlerden ve ister bu yerler haricinden geçmiş olsun 35 nci maddenin